

ТРИ ЦЕНТИ в Злуч. Держ. Америки ПЯТЬ ЦЕНТИВ За кордоном

Тел. „Свобода“: Bergen 4-0801 — 4-0237. Тел. У. Н. Союз: Bergen 4-1016

THREE CENTS in the United States; FIVE CENTS Elsewhere

КОНГРЕС МУСИТЬ ПРАЦЮВАТИ ПІД ЗАГРОЗОЮ НАДЗВИЧАЙНОЇ СЕСІЇ

Вашингтон, 4 квітня. — Провідник сенатської більшості, Скотт В. Лукас, під час повного засідання сенату заявив, що конгрес мусить „в один або другий бік“ виконати програму президента Трумана до 31. липня, інакше треба буде скликати надзвичайну сесію конгресу впродовж літа. Сен. Лукас сказав, що негайно після конференції в Білому Домі. Він пригадав, що для скликання надзвичайної сесії треба буде ухвалення спеціальної резолюції обох палат конгресу. На випадок, як: би котрась палата не прийняла резолюції, тоді демократична більшість конгресу звернеться до президента з проханням, щоб він самий скликав конгрес на надзвичайну сесію. Праця конгресу припинилася внаслідок обструкції в сенаті проти законопроектів за зрівняння громадянських прав і тому тепер треба працювати приспівати.

СКАРБ МАЄ ПОНАД ВІЛЬШОН НАДВИШКИ.

Вашингтон. — Уряд стверджує, що в бюджетних рахунках за минулий рік з кінця березня, нахотяться \$1,048,000,000 надлишки. В бюджетних приходах від ліній минулого року до 31 березня 1949 р. нахотяться суми \$30,193,000,000, а розходів \$29,145,000,000. Не зважаючи на те президент і секретар скарбу заповідають, що фінансовий рік, який, кінчатся 30 червня, викаже \$600,000,000 дефіциту.

ПОНАД СІМСОТ МІЛЬОНІВ ДЛЯ РІВНОПРАВ'Я.

Вашингтон. — Комісія приділила палати репрезентів ухвалила вислати \$701,122,079 на департамент рівноправ'я. Це один з найбільших приділів на цей департамент. Цей біл буде переданий повній палаті бжучого тижня разом з прийомом для департаменту справедливості, оборони і мішаних видатків.

СУД ЗАБОРОНИВ ГІСОВІ ПЕРЕТГЛЯДАТИ ПРОТОКОЛИ.

Нью Йорк. — Федеральний суд відмовив проханням адвоката Алджера Гіса переглянути протоколи федеральної великої лави, яка поставила Гіса в стан обвинувачення. Гіс був високим урядовцем в департаменті стеїту, якому його товариш Витакер Чемберс закидав вислугування на користь комуністичної шайки шпигів. Гіс має стати перед федеральним судом найближчого тижня.

БЕРЕД СЬОМИ ХЛОПЦІВ-РИБАКІВ ЗГІНУЛИ ДВА УКРАЇНЦІВ.

Йонкерс, Н. Й. — Сім хлопців з Йонкерс виборалися на ловлення риб в затоці Лонг Айленд коло Марамонек лодкою в суботу, 2 квітня, й не повернувшись до дому. Затримані батьки повідомили поліцію, яка розвинула всі можливі пошукування, включаючи й пошук літаків понад залів,

БУДЕНЦ НАЗИВАЄ АМЕРИКАНСЬКЕ ПОЛІТБЮРО ПОСЛУШНИКОМ МОСКВИ.

Нью Йорк. — Під час перекресних питань оборони комуністичних провідників, які заїли на лаві обвинувачених за навчання, як скинути насильно до американський уряд, Луїс Буденц, колишній редактор комуністичного Дейлі Воркера, який, що американське комуністичне Політбюро було послухником Кремля. Воно наперед препарувало протоколи з комуністичних конвенцій, або поправало після конвенцій, заки протоколи були оприлюднені в комуністичній пресі. Буденц описав точніше, як функціонує комуністична організація в Злучених Державах. Учасники конвенцій мають завдання вислухати промов і проєкти комуністичної верхівки і заявляти тільки готові виконати їхні доручення й проєкти. Ці доручення приходять з Москви і їх тільки передають частини до приїжджого відомства. Коли оборонці пробували при кожній нагоді робити різні закиди свідкам або ставити запитання, що мали на цілі відвернути увагу судейської лави від справ, за які комуністи становили перед судом, суддя Медіна відверто сказав оборонцям, що він не буде даліше толерувати їх змагання поставити уряд Злучених Держав перед суд, а не підсудних. Тому оборонці в майбутності будуть могли тільки виголошувати формули „Я противлюся арешту“, а не будуть могли виголошувати промов, хіба, що суддя запитав їх, чому вони роблять якийсь закид. Це, як сказав суддя, має приспівати процес, який оборонці хочуть проволікати на роки.

СТЕЙТ НЕ МАЄ ПРАВА ОБМЕЖУВАТИ ТОРГІВЛЮ МОЛОКОМ.

Вашингтон. — Верховний Суд Злучених Держав виніс рішення, що стейт Нью Йорк не має права заборонювати поставити свої станції для закупівлі й збирання молока на території стейту Нью Йорку. Така заборона була поміщена в законі про торгівлю молоком у стейті для охорони стейтових продуктів.

Верховний Суд видав теж одноголосно рішення, що стейт має право заборонити юні пікувати льодові підприємства, якщо вони продають лід нечленам юні. Таке пікування відбулося в стейті Мічигані, коли підприємці продавали лід покупцям в стейті Канзас.

однак ніякого сліду не знайшли. Знайдено тільки перевернену лодку, якою виборалися хлопці на рибу. Серед погіблених знаходяться імена двох хлопців, які вказують на українське походження, а це Юрко Петрух і Томко Олешук.

„АТЛАНТИЙСЬКИЙ ДОГОВІР ЦЕ ЩИТ ПРОТИ АГРЕСІЇ“, ЗАПЕВНЯЄ ТРУМАН

Вашингтон, 4 квітня. — Представники дванадцяти держав, з котрих деякі жили окремим життям упродовж 150 років, підписали Північно-Атлантійський Оборонний Договір у переконанні, що напад на одну націю буде аважатися нападом на кожну з них. Коли прийшла черга на слово президента Злучених Держав, Гері С. Трумана, він схарактеризував цей пакт як „щит проти агресії в кожній частині світу“ і висловив переконання, що якби такий договір був існував давніше, то не було б прийшло до війни в 1914 р. ані в 1939 р.

Промова президента була вершом церемонії, яка відбулася в аудиторії департаменту стеїту серед мирного настрою. Очевидці кажуть, що настрої був стриманий і виглядав на рутину, не зважаючи на це, що підписання договору припало на передодень відкриття Асамблеї Об'єднаних Держав, у якій пакт найде певно свій відгомін.

Настрої був теж придушений непередбаченим непорозумінням серед сенаторами, бо на церемонію не запрошено наперед усіх сенаторів, тільки членів комісії, і аж пізніше цю помилку направлено. З палати репрезентів запрошено членів різних комісій. Крім того запрошено дипломатичний корпус, однак не прийшли дипломати з північних країн. Серед учасників було велике число високих урядовців усіх департаментів. Разом було коло 1,400 осіб.

Церемонія й промови.

Заки ще повна збіралися в аудиторії департаменту стеїту, оркестра маринарки відіграла кілька мелодій. Коли представники 12 держав вийшли на сцені, секретар стеїту Дін Ачесон сказав коротке слово, в якому зазначив, що „з злуки виявив доброї волі багатьох осіб для однієї цілі прийде інспірація для майбутності“. Описав приступали на підвищення, на якому був приміщений договір, представники подиноких держав. Кожен з них висловив наперед коротку промову, а потім підписав пакт, забираючи собі на пам'ятку перо, яким поклав свій підпис.

Підписи йшли в алфавітичній порядку країн: Бельгія — Пол Анрі Спаак; Канада — Лестер Б. Пірсон; Данія — Густав Расмузен; Франція — Роберт Шуман; Ісландія — Бярні Бенедиктсон; Італія — граф Карло Сфорца; Люксембург — Йосип Бек; Нідерланди — Дірк У. Стікер; Норвегія — Гальвард Лянге; Португалія — Хозе Касейро да Матта; Злучені Королівства Великобританії — Ернест Бевин; Злучені Держави Америки — Дін Ачесон. Після покінчення церемонії підписування висловив десять-минутову промову президент Труман.

Бенкет у президента після підписання. Вечером, у готелі Карлтон відбувся святковий обід для дипломатів і запрошених гостей на запрошення президента Трумана. На обіді були присутні прем'єри й амбасадори держав, які підписали пакт, високі урядовці Злучених Держав і їх родини. Президент Труман, виголошуючи тост за честь гостей, сказав між ін. так:

„Я думаю, що ми сьогодні минули мильовий стовп в історії. Мені здається, що ваші діти і внуки будуть говорити про це в майбутності“.

Ратифікація. Договір увійде в силу, коли дев'ять держав його ратифікують. Сенат Злучених Держав, як це заповів президенту сенату Албен В. Барклі, почне переслухання в комісії над ратифікацією вже наступного тижня. В різних частинах країни підписують петицію до сенату за швидке ратифікування договору.

Відгомін в Аргентині.

З Буенос Айрес, в Аргентині, наспіли вісті, що там замордовано двох провідних комуністів. Комуністична преса звязує це збітство з підписанням Атлантійського Пакту у Вашингтоні.

ЗАКОРДОННИЙ ВІДГОМІН НА АТЛАНТИЙСЬКИЙ ДОГОВІР

Підписання оборонного Атлантійського договору у Вашингтоні дня 4-го квітня відомося найширшим відгомоном у цілому світі, викликаючи численні коментарі, вже кілька годин після довершеного факту. Москва з власної практики заповідає, що всі партнери договору тепер стануть американськими сателітами. Самій церемонії підписання договору Москва майже не приділила уваги, що зробиши теж її представники та представники її сателітів у Вашингтоні, бойкотуючи запрошення державного департаменту. На кілька годин перед підписанням пакту, советський уряд же звернувся з протестатійними нотами до урядів Італії, Норвегії і Данії, протестуючи проти їх участі в договорі. В Італії перед американською амбасадю в Римі та перед американськими консулатами в інших містах була виставлена окрема поліційна охорона перед можливими комуністичними демонстраціями. Проте, день пройшов спокійно. У Франції з-поза урядових кол та крім наказаного Москвою негативного ставлення комуністів, в справі Атлантійського пакту забрав голос вже теж ген. де Голь, дораджуючи Франції здержатися зі своєю оцінкою договору аж до часу, як знайтяться практичну вартість об'єднаної американської допомоги для безпеки Франції і тим самим Європи.

АМЕРИКАНСЬКІ І П КОМПІТЕТ ДЛЯ ПЕРЕОБЛЕННЯ УКРАЇНСЬКИХ ДІП

Філадельфія, 5 квітня. — З канцелярії З. У. А. Д. Комітету повідомляють, що минулого тижня старанням цього Комітету відбулися в історичному місті Геттисбергу в стейті Пенсильванії переселення організації збори представників американських фермерів і бізнесменів повіту Едмса. Від З. У. А. Д. Комітету справу реферувал екзек. директор, д-р В. Галав. Амери-

УКРАЇНА В СТРАТЕГІЧНИХ МІРКУВАННЯХ ЗАХОДУ

З нагоди підписання у Вашингтоні оборонного Атлантійського пакту, в американській пресі появилася багато всіляких міркувань на тему оборонно-стратегічних можливостей цього пакту, виявляючи його сильніші і слабші місця з перспектив довіду мнущого. Джорнел Америкен, розглядаючи можливість акції проти Советів, якщо вони зачали війну, м. і пише: подвійна інвазія Росії з півночі через Норвегію і з півдня через Туреччину з „продовжуванням діями“ на Райні та в східній Італії — оминула б помилок Наполеона і Гітлера та заохотила б поневолені народи України і Вілорусії повстати і повалити своїх большевицьких гнобителів“.

ГУСНІ ЗАІМ „ШЕФОМ ДЕРЖАВИ“ В СІРІ

Дамаск, 5 квітня. Після довершеного минулого тижня безкровного військового перевороту, ген. Гусні Заїм, перебрав тепер функції „шефа держави“, аж до часу як будуть переведені нові вибори та встановлений новий режим. Всі партії погодилися зі станом речей.

НОВІ ІМІГРАНТИ ПОВИННІ ПОВІДОМЛЯТИ З. У. А. Д. ПРО ЗМІНУ АДРЕСИ.

Філадельфія, 5 квітня. — З канцелярії З. У. А. Д. Комітету звертають увагу, що нові імігранти, які приїхали старанням цього Комітету, повинні у власному інтересі повідомляти канцелярію З. У. А. Д. Комітету про кожнотчасну зміну своїх адрес. Діло в тому, що Комітет часто дістає всілякі запити, часом теж деякі документи для спровадження ним нових імігрантів і він зі шкодою для самих імігрантів не може посередити, якщо немає кожнотчасної точної адреси. Для впорядкування тих справ, канцелярія З. У. А. Д. Комітету звертається до всіх нових імігрантів, які приїхали старанням цього Комітету, включно з тими, що с на фармах Мерленду, щоб вони чераз подали до Комітету свої точні адреси, без огляду чи вони їх в міжчасі змінювали чи ні.

ЗБРОЙНИЙ НАПАД СОВЕТІВ НА ІРАНСЬКУ ТЕРИТОРІЮ

Тегеран, Іран, 5 квітня. (АП). — Власне тоді, як представники Злучених Держав та 11 інших країн у Вашингтоні вчисто підписували Атлантійський оборонний договір як колективне забезпечення їхнього простору перед можливістю советської збройної агресії, з Ірану повідомлено про „важливий биту“ між советськими та іранськими військами на советсько-іранському кордоні, яка ведеться від минулої п'ятниці. Згідно з іранськими повідомленнями, полк советської армії, підтриманий бронетанками, налав на іранський військовий пост на іранській території в Азербайджані. Іранські війська відповіли на советський вогонь і з того винялася битва. Іранський уряд мав вислати до Москви гостру протестатію ноту. В цій справі досі ще немає офіційного повідомлення. З приватних джерел повідомляють про такий перебіг випадків: минулого четверга советські війська перейшли іранський кордон в районі Ардебіля біля Каспійського моря і заатакували іранський військовий пост в Каналі Вулак. Іранські війська відповіли на советський вогонь і з того винялася битва, що тривала ще в п'ятницю. По іранському бої двох воїнів було вбитих і „велика кількість“ поранених. Кількість втрат по советському бою не відома. Це може бути значний напад, якийсь військ на іранську територію Азербайджану в цьому році. При цьому звертається увагу, що Совети звесь час ведуть проти Ірану гостру пропагандивну акцію. У зв'язку з цим на окрему увагу заслуговує твердження президента Трумана під час підписування Атлантійського пакту, що американські військові зобов'язання у відношенні до партнерів договору аж ніяк не зменшують американського заінтересування в інтергальності і безпеці інших територій, зокрема Влізького Сходу.

СЕСІЯ ГЕНЕРАЛЬНОЇ АСАМБЛЕЇ О. Д. ТРИВАТИМЕ 6 ТИЖНЯ.

Лейк Соксес, Н. Й., 5 квітня. — Сьогодні в 3-тій годині після полудня у Флоринг Модов відкривається нарада Генеральної Асамблеї Об'єднаних Націй, що будуть продовженням третьої сесії, яка почалася і не скінчилася минулого року в Парижі. Предсідник Асамблеї, австралійський міністер закордонних справ Д. Герберт В. Еватт, відмовився вчора коментувати Атлантійський пакт, заявляючи, що „ми всі мусимо працювати разом для дальшого скріплення Об'єднаних Націй, без яких, по мой думці, не буде можна закріпити міжнародний мир на базі справедливості, а не могутності і сили“. Загально вважалося, що ця сесія, як і всі попередні, буде черговим видовищем советсько-західних суперечностей, при чому дебатити на тему тількищо підписаного Атлантійського пакту гратимуть головну роль. Справа італійських колоній, порушення Советами основних людських прав, заходи про поставлення на порядок нарад справи засуду кардинала Міндсенті та інші дають з черги широке поле до советсько-західних противорічностей.

СЕСІЯ ГЕНЕРАЛЬНОЇ АСАМБЛЕЇ О. Д. ТРИВАТИМЕ 6 ТИЖНЯ.

Лейк Соксес, Н. Й., 5 квітня. — Сьогодні в 3-тій годині після полудня у Флоринг Модов відкривається нарада Генеральної Асамблеї Об'єднаних Націй, що будуть продовженням третьої сесії, яка почалася і не скінчилася минулого року в Парижі. Предсідник Асамблеї, австралійський міністер закордонних справ Д. Герберт В. Еватт, відмовився вчора коментувати Атлантійський пакт, заявляючи, що „ми всі мусимо працювати разом для дальшого скріплення Об'єднаних Націй, без яких, по мой думці, не буде можна закріпити міжнародний мир на базі справедливості, а не могутності і сили“. Загально вважалося, що ця сесія, як і всі попередні, буде черговим видовищем советсько-західних суперечностей, при чому дебатити на тему тількищо підписаного Атлантійського пакту гратимуть головну роль. Справа італійських колоній, порушення Советами основних людських прав, заходи про поставлення на порядок нарад справи засуду кардинала Міндсенті та інші дають з черги широке поле до советсько-західних противорічностей.

КРАВЧЕНКО ВИГРАВ ПРОЦЕС В ПАРИЖІ.

Париж, 5 квітня. — Віктор Кравченко, автор книжки „Я вибрав волю“, виграв в Парижі процес за обиду проти французького комуністичного тижневика „Летр Франсе“. Предсідник суду заявив, що статті в цьому тижневику проти Кравченка були обидні та що газета і її оборона протягом судових докождень не могли доказати ані одного зі своїх тверджень, видвинених проти Кравченка. Кравченко мав би одержати около 500 доларів відшкодовання.

СОВЕТИ ПРОТЕСТУЮТЬ ПРОТИ ЗМІН ЗАХІДНО-НІМЕЦЬКОГО КОРДОНУ.

Лондон, 5 квітня. — Советське агентство ТАСС повідомило про советський протест перед урядами Америки, Британії і Франції проти переведення ними в останньому часі „поправок“ західно-німецького кордону. В советській ноті стверджується, мовляв, ці зміни порушують спільну „декларацию в справі положення Німеччини“, видану чотирма великодержавами в червні 1945 року та яка постановляє, що будьяка зміна кордону Німеччини „може бути довершена тільки спільним рішенням урядів Америки, Британії Франції і Советського Союзу“.

БОЛГАРСЬКОГО ЗА ОСТУПНІКА ПРЕМ'ЄРА ЗААРЕНТОВАНО ЗА „УХИЛИ“.

Софія, Болгарія, 5 квітня (Рейтер). — Болгарське офіційне пресове агентство повідомило вчора про „звільнення Трайча Костова з обов'язків заступника прем'єра та предсідника комітету економічних і фінансових справ“, повідомивши, що він одночасно про нього заарештували. Костова „визначено“ за „помилки й ухили проти партії“.

ЗНОВУ ПАРТИЗАНСЬКІ БОЇ В ГРЕЦІЇ.

Атени, 5 квітня. — Командування грецької армії повідомило про черговий наступ большевицьких партизанів на поодинокі місцевості в горах Граммос, що були важливим тереном боїв в минулому році. Сили партизанів мали виносити около 4,000 осіб, забезпечених всіма родами зброї. В офіційному повідомленні стверджується, що партизани мають свої бази в Альбанії, звідки вони вже відверто дістають допомогу. При цьому додається, що в перших боях обі сторони понесли важкі втрати.

В ЮГОСЛАВІЇ СУДЯТЬ ШПИГУНІВ КОМІНФОРМУ.

Нові Сад, Югославія, 5 квітня. — Тут почався перший процес проти осіб, обвинувачених в шпигунстві в користь большевицького Комінформу та в поширюванні комінформської пропаганди проти Тіта. П'ятьох обвинувачених вже призначили до вини, зраджуючи всілякі тасмниці з внутрішньої боротьби в „комуністичній сім'ї“.

КРАВЧЕНКО ВИГРАВ ПРОЦЕС В ПАРИЖІ.

Париж, 5 квітня. — Віктор Кравченко, автор книжки „Я вибрав волю“, виграв в Парижі процес за обиду проти французького комуністичного тижневика „Летр Франсе“. Предсідник суду заявив, що статті в цьому тижневику проти Кравченка були обидні та що газета і її оборона протягом судових докождень не могли доказати ані одного зі своїх тверджень, видвинених проти Кравченка. Кравченко мав би одержати около 500 доларів відшкодовання.

СВОВОДА

UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1136 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	\$7.00	One year	\$7.00
На пів року	\$3.75	Six months	\$3.75
На три місяці	\$2.00	Three months	\$2.00
В Джерсі Сіті і Закордоном:			
На рік	\$10.00	One year	\$10.00
На пів року	\$5.25	Six months	\$5.25
На три місяці	\$2.75	Three months	\$2.75
Число з понеділка (англійською Частиною):			
На рік	\$2.50	One year	\$2.50
На пів року	\$1.50	Six months	\$1.50

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "СВОВОДА," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ARMY DAY

Згідно з відозвою президента Трумана вшановуємо в середу — 6-го квітня — американські збройні сили, тут і де вони не були б. Це є „День Армії“. Започатковано цей День тому 22 роки. Тоді ініціатором навіть на думку не приходило, що прийде Америка бути ще й у другій Світовій Війні. Вони тільки хотіли пошанувати пам'ять Тих, що полягли в Першій Світовій Війні, а в дальшу чергу заставити американське громадянство поважніше ставитись до своїх збройних сил. Це останнє важка справа у такій країні, як Злучені Держави, яка не має найменшого наміру з кимсь воювати, ні найменшої охоти видавати гроші на зброєння.

Як знаємо, теж і „День Армії“ не багато осягнув, бо Друга Світова Війна застала Америку мілітарно цілком не приготованою і не готовою до ніякої модерної воєнної кампанії. За це прийшлося платити життям молодих хлопців на Падіфіку, де вони певно не були б так багато витерпіли і де б їх не було стільки полягло, коли б Америка була на поготівлі, як наступив японський напад на Перл Гарбор.

Як скінчилась перемогою теж і Друга Світова Війна, зараз зачалась шкоро демобілізація. Всі хотіли вертати до мирного й цивільного стану. Навіть почалась кампанія проти „генералів“, що позаймали високі становища і ніби ведуть „воєнну політику“. Та кампанія не оминула навіть такої загальної шанованої особи, якою є ген. Маршал. Вона навіть звернулася і проти Айзенгавера, коли він став „цивільним“ і обняв становище президента Колумбійського університету. Мовляв, на що генерала на такому місці. Це ж „мілітаризація“. Було б це продовжалося, якби Москва не була повела таку політику, якою почала постійно дразнити національне почуття американців, їхню честь і гідність та так поводитись, що американський нарід відчув, що він загрозений. Наступ Кремля проти свободи та демократії в цілому світі та його територіальна агресія викликали освідомлених американців, що Совети готові довести навіть і до Третьої Світової Війни.

„День Армії“ має ще більше вияснити американцям, яке є правдиве положення в світі, в якому нема тривкого й справедливого миру, бо Москва собі такого не бажає. В таких обставинах треба бути готовим на всяку есентуальність. Хоч Америка не береться з ніким воювати, то вона мусить бути забезпеченою перед нападом до тої міри, щоб кожний знав, що в новій війні вона буде сильнішою від кожного ворога, чи навіть від комбінації ворогів. Це вважається тепер в Америці в сучасному світовому положенні одним засобом проти вибуху Третьої Світової Війни.

„День Армії“ має пригадати американському народові цю світову роль, яку відіграли американські збройні сили в недавньому минулому, головово в знищенні національної небезпеки, а тим самим дати йому до розуміння, які важкі завдання спадують на Армію з огляду на нову небезпеку, куди грізніше від гітлерівської. Американська Армія — це теж величезний фінансовий тягар на американське громадянство. „День Армії“ має і це вияснити, чому ці тягарі треба витримувати в часі миру, бо на ділі миру нема, а є тільки „холодна війна“, яка може перемінитись кожної хвилини в правдиву війну.

На всі ці теми будуть говорити (теж і по радіо) різні визначні американці — цивільні та військові — впродовж цілого тижня, а особливо в середу. Будуть про це говорити в Америці й поза нею, зокрема в Європі. Прислухайтесь тим голосам, бо це говориться про важку справу і в грізному моменті.

Невідкличні вимоги часу

Без огляду на те, по якій лінії ми б піти дальший розвиток міжнародних подій та де, як і коли могла б закінчитися теперішня політична криза в світі, загальне положення вимагає якнайбільшої активності в українській справі. Діло в тому, що в кожній розв'язці кризи Україна може відіграти одну з рішальних ролей і від українців залежить насамперед чи й до якої міри ці рішення будуть для України корисні.

Нам було б важко забирати голос та говорити про можливість будь-якої зв'язаної з цим акції в самій Україні. На численних прикладах героїзму, посвяти і живучості української визвольної боротьби на Рідних Землях можна базувати твердження, що там український нарід справді рішаний і готовий кувати свою долю по своїй волі та розправитись з окупантом без огляду на міжнародний розвиток подій.

Це збільшує ті великі завдання та обов'язки, що спадують на українські сили поза залізною завісою. Це вимагає від них максимальної активності, великої мудрости та найбільших зусиль для відповідного поставлення української визвольної справи на міжнародному терені, для здобуття їй належної уваги в світі та на промощування шляху української визвольної ідеї і української прагди.

Фізично українці в демократичних країнах розпоряджаються тепер досить великими силами, поза кордонами поневоленої Батьківщини опинилося багато представників всіх українських земель та всіх суспільних прошарків, між ними багато досвідчених державних, політичних, військових, культурних, господарських та інших діячів. Україна має сьогодні в демократичних країнах свого могутнього гучного голосу, який можна б почути в найдалішніх закутках, як-що він тільки відізвався у відповідну пору та у відповідній формі і відізвався взагалі. Максимальна активність та наймогутніший голос в українській справі є сьогодні найбільшою вимогою часу. На все це українці мають тепер, крім фізичних можливостей, теж всі інші передумови. Першусього — український голос в світі сьогодні вже не є голосом „вопючого в пустині“. На це маємо вже багато прикладів. Але той голос не сміє ані на хвилину втихати, навпаки, він мусить розноситися щораз голосніше. Той голос буде найбільше переконливий, як він матиме за собою приклади практичного поступування, отже практичних проявів у всіх ділянках українського життя. Він мусить бути мудрий, обдуманий, цілеспрямований і плановий, бо інакше його не тільки не будуть слухати, але навпаки, бу-

дуть закривати перед ним вухо, щоб його не чути. Цей голос мусить насамперед бути об'єднаний, звучний і гармонійний, бо тільки такий він буде зрозумілий для світу.

Власне під цим оглядом залишається багато до побажання серед дійсності української еміграції. Вправді, багато вже зроблено під цим оглядом, багато поліпшено, але це все ще далеко незадовільняюче. Ще й досі витрачається забагато енергії на партійну боротьбу, ще й досі продовжується розпорошування сил, ще й досі поодинокі партії і групи не знайшли собі місця у спільному гурті. Недавно на прикладах завваг та коментарів до зборів та виборів Центрального Представництва Української Еміграції в Німеччині подібувалося ще стільки невироблених і дрібничковости, що моторошно робилося за деяких людей. Коментуючи вибір не „своїх“ одна чи друга група зразу скидує „відповідальність“ за дальшу працю на особу чи групу, що перемогла. Яке це далеке від наших американських обставин, як після перемоги президента Трумана у виборах його противник Дюї перший вітає його з перемогою та запевняє йому свою співпрацю. Скільки між українцями в Європі, зокрема між провідниками політичних груп і партій є таких, що потрапили б повторити те, що сказав президент Труман після перемоги у виборах: „Я знаю, що в Америці є мільйони людей, які могли б краще виконувати завдання президента, але мене ним вибрали і вашим обов'язком є всіми силами допомогти мені в уряді“? В цьому і криється одна з таємниць, чому Америка сьогодні далеко випереджає всіх інших, хоча до старту стала далеко пізніше, та чому Україна все ще поневолена, хоча така велика і стільки жертв зложила в боротьбі за волю.

Теперішній час ставить теж окремі і багато збільшені вимоги до американських українців. Ми усі знаємо ці вимоги. І нам треба більшої єдності, і нам треба більшої активності і більшої жертвенности. Недавно на сторінках цього щоденника повідомлено, що конгресмен Смит з Висконсин звернувся Конгресові увагу на статтю проф. Романа Смаль-Стоцького в Українському Кварталініку про українські визвольні змагання та про рішальну українську участь в боротьбі проти совєтської тиранії, що її ведуть поневолені Советами народи. Навряд чи можна б сьогодні підібрати в Америці кращу трибуну для розголосу української визвольної справи, як власне Конгрес. Але чи ми справді робимо все можливе, щоб той голос лунав і лунав голосно? Чи ми справді

Василь Шевелівський.

Під увагу новим іммігрантам!

Завдяки сприятливій долі, вже великій кількості українців пощастило стати на вільній землі Вашингтона і розпочати нове життя, гідне людини.

Тут зустрілися вони не лише з відмінною економічною структурою, з відмінною домашньою господаркою й модою, але також з відмінним способом думання, відмінним підходом до політичних проблем, а врешті з відмінними правилами товариської поведінки.

Незаперечним явищем є, що ЗДА є мішаниною різних, переважно європейських, першельців, які внесли господарку та культуру своєї старої країни в американську.

Життя й дійсність виказують, що народи, більш чи менш культурно народили свій спосіб господарки та культури.

Не без значення тут і психологічне явище, яке проявляється тим, що відмінна мова, поведінка і навіть спосіб життя, викликають зацікавлення інших, що декого дражнить.

Здається, що вагу й значення змішання з місцевими масами такі найкраще пізнали біженці на скитальщині у Німеччині. В часі примусової репатріації, коли більшовики уряджували людодолю по вулицях, поїздах й трамваях, скитальці, щоб не відрізнялися зверхністю, одягалися в національній баварській чи тирольській строї. А коли знову проминула примусова репатріація й німці з дня на день відзискували свою владу і розпочалася поліційна нагінка на чужинців, тоді кожний, хто вибирався на село роздобути „на морно“ дещо з поживи, знову одядав той сам баварський чи тирольський одяг.

Теперішній час ставить теж окремі і багато збільшені вимоги до американських українців. Ми усі знаємо ці вимоги. І нам треба більшої єдності, і нам треба більшої активності і більшої жертвенности. Недавно на сторінках цього щоденника повідомлено, що конгресмен Смит з Висконсин звернувся Конгресові увагу на статтю проф. Романа Смаль-Стоцького в Українському Кварталініку про українські визвольні змагання та про рішальну українську участь в боротьбі проти совєтської тиранії, що її ведуть поневолені Советами народи. Навряд чи можна б сьогодні підібрати в Америці кращу трибуну для розголосу української визвольної справи, як власне Конгрес. Але чи ми справді робимо все можливе, щоб той голос лунав і лунав голосно? Чи ми справді

Отже нормальним і зрозумілим являється те, що англійська народність зогляду на свою чисельність, історичну роль у житті країни і високу культуру зуміла накинати іншим народностям й надати принайменше зверх поволоку англійської культури цілій країні.

Очевидно і наша стара імміграція піддалася без зайвого спротиву тому впливові та переняла його.

Ново-прибулим іммігрантам слід пізнати відмінність тої культури й шанувати її, а не висміювати і критикувати. Часто повторяємо нашу стару словицю „що край то обичай“, а все ж таки не достосовуємося й не застосовуємося до того, що за глибина криється в цій словиці.

Вражає особливо наших нових іммігранток нападливо високо культурна поведінка, де жінка перша перед мушійною схиле голову, себто на нашій мові кланяється.

Коли ми цей звичай сприймаємо поверховно й невдумано, тоді дійсно виглядає це якось ніяково, але коли ми вглибимося в його значення і зрозуміємо, що жінка цим легким укланом дає мушійні до пізнання, що вона зроблена з ним знайомість на балю, тенісі, пікніку і т. д., хоче вдержати.

Цей своєрідний звичай не понижує її гідности, навпаки, дає їй власне право рішати, чи зроблене з мушійною принагідно знайомство схоче вона продовжувати або ні.

А вже наші радники, яких крихкий позоровлення „служба лави радни“ супроводжувала до суду, не можуть з тим освоїтись, що мушійні при зустрічі на вулиці у взаємному поздоровленні не підносять капелюхів, а руки стискають собі лише при робленні знайомства. А навіть деякі незрозумілі одиниці, незнання капелюхів у склепах, каварнях, реставраціях й інших публичних місцях пояснюють собі більше-виздичими впливами.

Не знаючи, що не раз члени англійського парламенту навіть в часі засідання не скидають капелюхів.

Вкінці звичай наказує американцям носити шлюбну обручку на лівій руці, а ніж при іденню по українню куску відложити. І так в безконечність. Все те і тим подібне наших нових іммігрантів разить, а часто зустрічаємося з критикою та обуренням й погрозами, що вони навчать „американських неуків та неосетів“.

Забудують про те, що англійська культура не є сприятлива до скорого прийняття будьяких новостей. Наприклад, нинішня англійська ортографія походить ще з 15

ст. і насуває ті самі труднощі у вивчаванні англійцям, що й чужинцям, а мимо того вони не хочуть застосовувати її до фонетичної мови, хоч розумім те наказує, однак серце каже ні.

Ми, очевидно, тисяч разів змінили б нашу ортографію, звичай чи обряд, а вже зміна календаря це у нас квестія одного однісенького мітінгу.

Коли б наші нові іммігранти при зустрічі зі старою імміграцією підходили до всіх справ зі зрозумінням і тактом, то не допроваджували б до того, що найбільша рідність чи земля, як і спровадили їх, по якійсь часі дуже часто їх від себе усувають.

Мушу на цій місці ствердити, що багало старої імміграції прийняв нас з серцем, виказав найбільшу волю та дав наявні докази своєї опіки над нами. Кожний зокрема старається прийти з порадом чи будь-якою іншою наглядною допомогою або принайменше поцікавився нашою долею.

На жаль, а на шкоду тим, що це караються на скитальщині, деякі з наших нових іммігрантів, замість віддячитись своїм дорогим землякам, відплачують їм злослов'ями критикою, легковаженням, униканням та замиканням себе у свої ново-іммігрантські круги.

Забудують, що наша стара імміграція мала дуже тяжкі та несприятливі часи, жадна організація не платила їм коштів переїзду, ніхто їм не приходив з допомогою, без знайня мови а часто взагалі й лисма, при нездекларованій державній приналежності, шукаючи „кращої долі“, у світі, не загинула у чужому морі, але навпаки, зуміла пробитись й вибитися на вершини людського життя.

Своє національне життя вони вбрали у зорганізовані рамки, своїм коштом та трудом утримували свою рідну Церкву, не стратили зв'язку з рідним краєм, якому все приходило з допомогою, ясні й явні рази визначили своє національне походження, чим раз більше виказують зацікавлення історією та культурою рідного краю.

Те, що наша стара імміграція не втопилася у чужій морі й що так гарно вибилася на верхи, це лише завдяки тому, що більшість її це виходить зі села, які, вдачу, витривалість, працьовитість та вроджену здібність і культуру нашого селянина, к о р о т к о кажучи, „хлопський розум“ принесли зі собою у нову країну.

Що докаже нова імміграція, яка має в собі так багато інтелектуалів, покаже найбільше десятиліття. В кожному разі, вже сьогодні нова імміграція воліє а собою багато дечого з того політичного хаосу та партійництва, яке огорнуло скитальщину; вже кольпорту-

(Докончення на стор. 3-тій).

К. ПЕТРУС

СОВЕТСЬКІ АРЕШТАНТИ

ПРИСВЯЧУЄТЬСЯ ОБДУРЕНИМ ЧЕРВОНОЮ ПРОПАГАНДОЮ.

Подібні міркування висловлювали різні люди і в різних шарах совєтського суспільства, починаючи від рядових колгоспників та робітників і кінчаючи на інтелігенції, військових і самих комуністів.

Це ж міркування було висловлене і мною в товаристві трьох приятелів, один із яких, як потім виявилось на слідстві, був „сексотом“ (секретним содружником) і переказував у ГПУ все, що діялось у нашому невеличкому гуртку. І коли слідчий поставив був мені питання, чи висловлювався я подібно про справу убивць Кірова, мені, волею-неволею, довелося підтвердити це на о-

собистому зіставленні з сексотом. Та коли я, своїм порядком, звернувся до слідчого з запитанням, чи можна за п'ять тисяч совєтських рублів купити чотиринадцять большевників і послати їх, їхні родини й родичів на смерть, мені ніяково відповіли, що „такі свідчення обвинувачення“. Іншої відповіді ї вони неспроможні були дати, бо на це запитання могли відповісти тільки в Кремлі, та й то особи з найближчого оточення Сталіна.

Через п'ять років по тому, в одному з режимних „таборів пунктів“ Красноярської концентраційної табору в'язні-ленінградці розповідали

мені, який переполох серед відповідальних чеуепівців у Ленінграді зчинило убивство Кірова. І коли другого дня по вбивстві до Ленінграду прибув Сталін із Ворошиловим, Кагановичем, Ягодою та іншими своїми прихвостцями і не подав руки Медведєву, що зустрів їх, усі врозуміли, що стануться великі погроми не тільки серед „овещ“, а й серед „члпів“. Мало того. З Москви експресом „Красная Стрела“, разом із Сталіном, приїхали відбірні співробітники Луб'янки, не нижче за „шпалу“, які повинні були охороняти від можливих замахів „скорботного“ Сталіна, що супроводив жалобну процесію з тілом убитого.

Оскільки ця охорона пильно стежила за діями й рухами кожного громадянина, показує випадок, що стався з редактором однієї великої Ленінградської газети. Він стояв на пероні в гурті відповідаль-

них працівників Москви, Ленінграду, членів ЦК партії, членів обкомів і міськомкомів, здавалося, був поза всяким підозрінням. Та коли він засунув руку в кишеню по носову хусточку, хтось іззаду залізся ним рівком до болю стиснув йому лікоть. Побачивши витягнутий із кишені прилад до носа, агент заспокоївся, коротко перепросив і перейшов на інше місце.

І все ж, не зважаючи на ці скорботи, гнів і заходи для охорони кремлівських керівників, не зважаючи на всі ці декорації й жалоби, убивство Кірова було здійснене за наказом із Кремля.

Навіщо Сталінові здалося знищувати свого „найлюбішого друга“ і одного з найвідданіших йому соратників і заступників? І, якщо це справа рук Сталіна, то навіщо йому в'язатися з усімами Ніколаєвими й Каталиновими, які могли проговоритись і провали-

ти йому замір? Адже можна було прибрати його з дороги за допомогою операційного столу, як це було з Фрунзе, чи якимось іншим способом?

Але в тому й суть цієї справи, що її розіграно за всіма правилами сталінської „палацової“ політики. Перед Сталіном ставало четверо серйозних питань, від розв'язання яких залежала його дальша доля — бути чи не бути йому червоним диктатором.

Перше питання: це надмірно зросла популярність Кірова як серед робітників, так і серед решти населення країни. Сталін, який не терпів нічого іншого авторитету, крім свого, побачив, що поруч нього вивиснується друга постать, яка починає затіляти собою його обмежену особу і що, можливо, в недалекому майбутньому ця нова постать стане йому певним суперником щодо перебування на совєт-

ському престолі.

Друге питання: Прибираючи Кірова з дороги, треба було прибрати його руками „закордону“, щоб гнів і обурення прибічників його, а також і всього совєтського населення, спрямувати на „фашистсько-буржуазно-демократичний захід“ і тим самим ще більше розпалити ненависть їхню до „капіталістів“ (ідеологічна підготовка до грядущої війни).

„Дивіться, мовляв, товариші, побіти в інтервенціях і всяких провокаціях, імперіалісти взялись до терору, щоб обезголовити Совєтський Союз, захитати його основи і кинути країну в незчисленні напасті. І от, для цього хижакі імперіалістичного світу (читай: Англія, Америка, Німеччина і Франція) через свого васала — „маленьку сусідню державу“ (читай: Фінляндію) напали розкладаючи знів'євських покидьків і збили найлюбимішого, неповторного Кі-

рова...“

Третє питання: Відповідаючи на вбивство Кірова найжорстокішим терором, Сталін хотів остаточно добити рештки опозиції „різних мастей“, розправитися з „зацілілими кукурками і дикдяками“, і ще більше напачити страху на населення поневоленої й уярмленої країни, що починало відкидати від „колективізації“.

І четверте питання: задумані Сталіном будівельні плани першої й другої, а також дальших л'ятирічок, вимагали мільйонів радів примусової дармової праці, яких треба було „навербувати“ й послати на ці роботи. Так само потрібні були незлічені кадри інженерно-технічних і адміністративно-господарських працівників, яких можна було набрати тільки через ГПУ.

Дальше буде).

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ У. Н. СОЮЗУ!

СОЛОНІНА
СОЛЕНА (ГРУБА) 13¢ фунт

